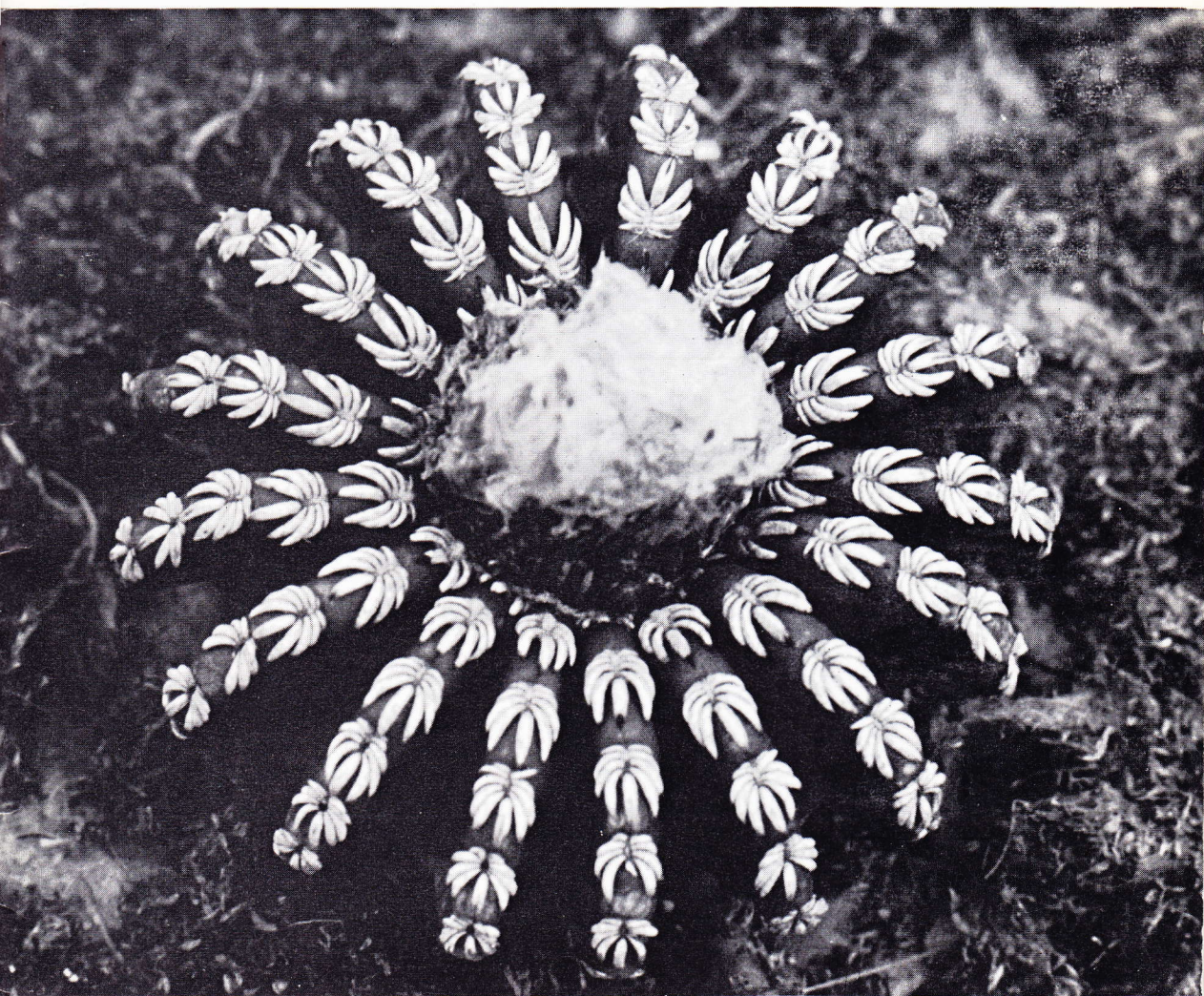

KAKTUS

JANUAR 1974

KAKTUS

udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober
som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Kjeld Christiansen, Møllebakken 1, 3400 Hillerød.

Annoncer: Peder Claes Rundblad, Præstehusene 33, 2620 Albertslund.

Tryk: C. Nordlundes Bogtrykkeri, 3400 Hillerød.

Efter årsmøde med nyvalg af bestyrelse i Nordisk Kaktus Selskab og dermed også ny redaktion af vort blad »KAKTUS« præsenteres hermed den første udgave under ny ledelse.

Som man ser, er der sket visse ændringer i bladets udseende og format. Det bærende princip for redaktionen er at fremstille et blad med så varieret et indhold som muligt og med et så rigt billedmateriale, som økonomien tillader. Hvad angår indholdet, er det redaktionens håb, at medlemmerne vil vise aktiv medvirken gennem indlæg eller gode råd til os. Billedmaterialet vil indtil videre være sort/hvid. Naturligvis ville vi meget gerne bringe gode billeder i farver, men det er simpelt hen for kostbart. Et bedre økonomisk grundlag (flere medlemmer) vil give os muligheder i den retning, og her håber vi også på medlemmernes medvirken.

Så overlader vi da bladet til medlemmernes ris eller ros, og vi benytter lejligheden til at ønske et godt nytår for medlemmerne og vor forening, selv om det ikke tegner alt for lyst med vintervarmen til vore kære planter.

REDAKTIONEN

Selskabets styrelse:

Formand: Frans Laursen, Hjelmsølle, 4160 Herlufmagle, telf. (03) 64 22 06.

Næstformand: Orla Agerbo, Mosevej 1, 5461 Korup, telf. (09) 96 49 56.

Sekretær: Otto Forum Sørensen, Viemosebro 14, 2700 Brønshøj, telf. (01) 94 61 74.

Kasserer: E. Christensen, Jernbanegade 15, 1., 5500 Middelfart, telf. (09) 41 11 02.

Redaktør: Kjeld Christiansen, Møllebakken 1, 3400 Hillerød, telf. (03) 26 21 09.

Bibliotekar: Peder Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, 2770 Kastrup, telf. (01) 51 66 06.

Redaktionsmedlem: Peder Claes Rundblad, Præstehusene 33, 2620 Albertslund, telf. (01) 45 25 04

Norge:

Cees Rijk van Ravens, Karisveien 122, 2013 Skjetten, Norge.

Sydslesvig:

H. Keil, Dansk Forsamlingshus, Ny Bjernt, 2381 Neuberend/Schleswig, Westdeutschland.

Forsidebillede: *Discocactus horstii* gengivet i ca. dobbelt størrelse.

Foto: Kjeld Christiansen.

Nogle tips til slægten

UEBELMANNIA

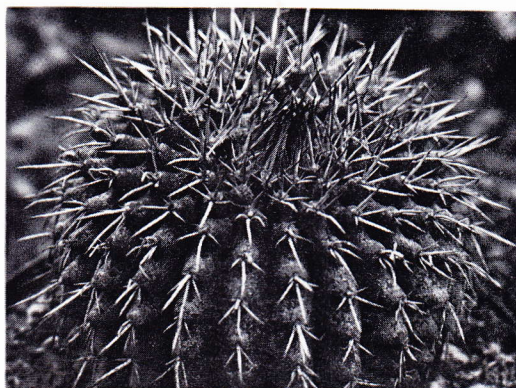
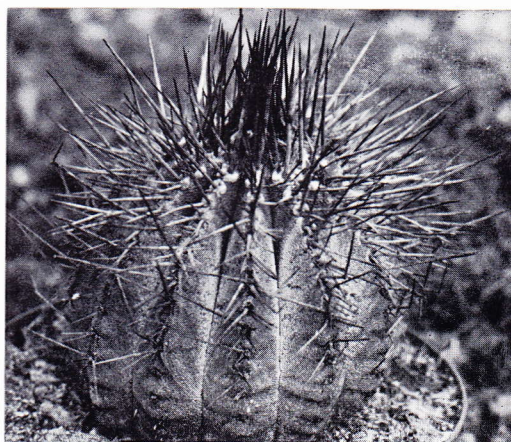
Som en virkelig berigelse i vore samlinger er slægten Uebelmannia blevet fundet og indført for nogle år siden. Planterne vinder dog kun langsomt indpas hos os, fordi fundene i første omgang blev gjort i et ringe omfang, og fordi de indtil dato er ret dyre. Dertil kommer så en berettiget skepsis med hensyn til at kunne holde dem i live i kultur.

Af denne smukke slægt er foreløbig følgende planter blevet beskrevet:

Ueb. pectinifera, – *pseudopectinifera*, – *meninensis* og *gummifera*. Nogle arter venter endnu på at blive beskrevet f. eks. *Ueb. flavispina*.

Den før nævnte skepsis er begrundet, da man indtil nu ikke har gjort kulturerfaringer. På den anden side kan man ikke dyrke dem i »normal» kaktusjordblanding. De kan betegnes som yderst kræsne og er kun at anbefale kaktusvenner med god erfaring og med drivhus. Der kan også købes podede planter, om de beholder deres naturlige udseende, må afventes.

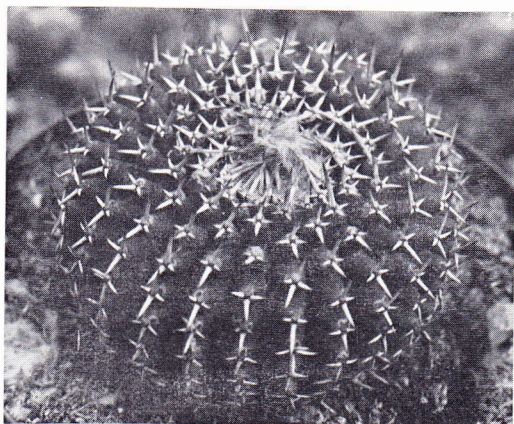
Hjemsted for slægten Uebelmannia er Brasilien, i staten Minas Gerais. Her gror de i 800–1000 m højde eller deropover. Jordbunden er klippeagtig, om vinteren når en del tåge fra det atlantiske ocean ind i dette område, hvorimod sommeren giver rigelig med tordenregnskyl. På ståstedet findes ofte planter med lav på, som tyder på en vis fugtighed. Dette og så de herskende temperaturer tyder på et fugtigvarmt klima. I det hele taget falder temperaturen aldrig til de lave grader. Således minder de om *Melocactus*, man har dog indtil nu ikke fundet dem i fællesskab i denne egn. Uebelmannia er en meget langsomt voksende kaktus, og plantelegemet virker ret hårdt. Der er flere omstændigheder ved disse planter, der først kan nå at blive afklaret senere.

1) *Uebelmannia pectinifera* Buining. 2) *Ueb. pectinifera* var. *elegans*. 3) *Ueb. meninensis*.

Planten råder over celler med en gummiagtig substans, hvis beskaffenhed endnu er uafklaret, men såres planten, fremkommer substansen og bliver hård. Mange Uebelmannia gror på kvartssand, f. eks. *Ueb. meninensis*. Andre igen gror i klippespalter. Arterne *meninensis* og *gummifera* har de største celler, og her virker den gummiagtige substans som klæbestof.

Lidt modsat er det med arten *Ueb. flavispina*, der har en humøs jordbund (lig Meloc.) – Sammenfattet er alle disse faktorer for trivsel af disse planter ikke nemme at efterligne her på vore breddegrader, især ikke om vinteren. I denne periode mister mange planter, og også de større, en masse af deres smårødder, såfremt de holdes ekstremt tørre, hvilket igen fører til store vanskeligheder ved vækstperiodens begyndelse om foråret. Det gælder om at undgå denne rodintørkning, hvilket andre slægter f. eks. Frailea, heller ikke kan tåle. Bedst er det derfor at sætte potterne med planterne i i passende skåle eller bakker, hvori man så af og til giver så meget vand, at rodborttørringen ikke sker. I alle tilfælde skal temperaturen ikke falde under + 10 grader. Som plantesubstrat anbefales en stærk mineralsk, stenet blanding tilsat lidt humustørv, og derudover sørges for godt gødnings-tilskud. Det kan også være på sin plads at »støve« med varmt vand, selv om vinteren. Det er bedst, det foretages om morgenen, så planterne er tørre om aftenen igen. I min samling står Uebelmannia i LAVALIT, knust LE-

Ueb. gummifera

CA og knust tegl. Ca. hver 3. uge gives der gødning for at sikre næringsbehovet.

Fremtiden vil sikkert give mere erfaring, som vil føre med sig, at man nok med mere sikkerhed kan tage Uebelmannia i kultur (ligesom Melo- og Discocactus), men en vis vanskelighed vil også her blive tilbage, da man jo ikke kan lave om på plantens vaner. En del af de her opgivne oplysninger kan jeg takke hr. Buining for.

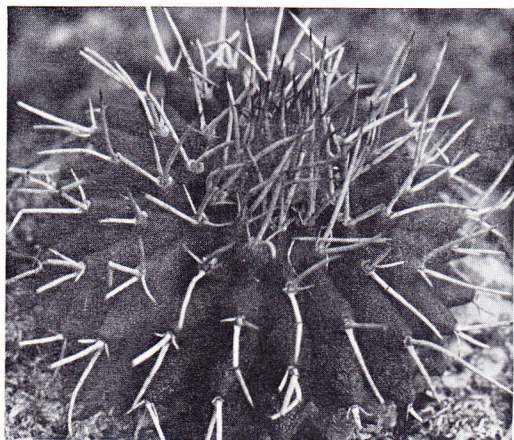
H. J. Müller

Melkstedtdiek 9, D 2380 Slesvig

Oversættelse: H. Keil

Foto: Kjeld Christiansen

Ueb. meninensis var. rubra

Mexicansk dagbok

I augusti 1971, mot slutet av en 8 månaders studievistelse i Mexiko, gjorde vi en veckolång exkursion norrut från Mexico City till delstaterna San Luís Potosí och Tamaulipas. Vår avsikt var att tillsammans med mexikanska botanister samla in kaktusar för kemiska studier. Som ledare för expeditionen fungerade Dr. Hernando Sánchez-Mejorada, botanist vid Universidad Nacional Autónoma de México och dessutom president i det mexikanska kaktussällskapet, Sociedad Mexicana de Cactología. Vidare medföljde Dr. Léia Scheinvar från samma universitet och Dr. David Hunt, engelsk botanist från Royal Botanic Gardens, Kew, England. Vi färdades i en stor stationsvagn lånad från universitetet.

Fredag, 20 augusti

Mexico City ligger på en högplatå på 2.250 meters höjd och har ett ganska tempererat klimat med en regnperiod från maj till september och en torrperiod under resten av året. Norrut från Mexico City blir landet torrare och ödsligare och är betydligt fattigare ur turistsynpunkt än övriga delar av Mexiko, såvida man inte är kaktusfantast med en sådans speciella intressen. I den halvöken som utbreder sig i det inre av norra Mexiko, mellan de två bergskedjor som kallas östra och västra Sierra Madre, finns fortfarande mycket att hämta för botanister. Ändå är dessa områden bitvis mycket väl kända, beroende på den fina väg som från Mexico City här leder till USA.

På denna väg åkte vi nu alltså mot i första hand staden Querétaro, med uppehåll bare för att leta efter *Coryphantha asterias*, som vi hittade alldeles invid motorvägen. Från bilfönstret kunde vi se planteringar av olika *Opuntia*-arter, som odlas för sina ätbara frukter, »tunas«, och också planteras som levande staket. I hela centrala Mexiko är *Pachycereus marginatus* också mycket vanlig som häckväxt.

Sedan vi passerat Querétaro kunde vi fotografera *Echinocereus pentalophus* (»djävulens finger«) med ännu omogna frukter och här såg vi också *Mammillaria gigantea*. Betydligt

svårare skulle det bli att hitta en del andra arter som vi var mer intresserade av. Visserligen visade sig våra vänner botanisterna ha ett fantastiskt minne för lokaliteter (och välfyllda anteckningsböcker), men trots detta letade vi förgäves efter *Pelecyphora aselliformis* i trakten av San Luís Potosí, dit vi kom på eftermiddagen. *Pelecyphora aselliformis* har i mexikansk folkmedicin använts mot febersjukdomar och har varit rikligt förekommande i dessa trakter. Då mörkret föll mycket snabbt fick vi avbryta vårt letande till nästa dag och övernattade på ett bra motell i San Luís Potosí, som är en gammal gruvstad och huvudstad i delstaten med samma namn.

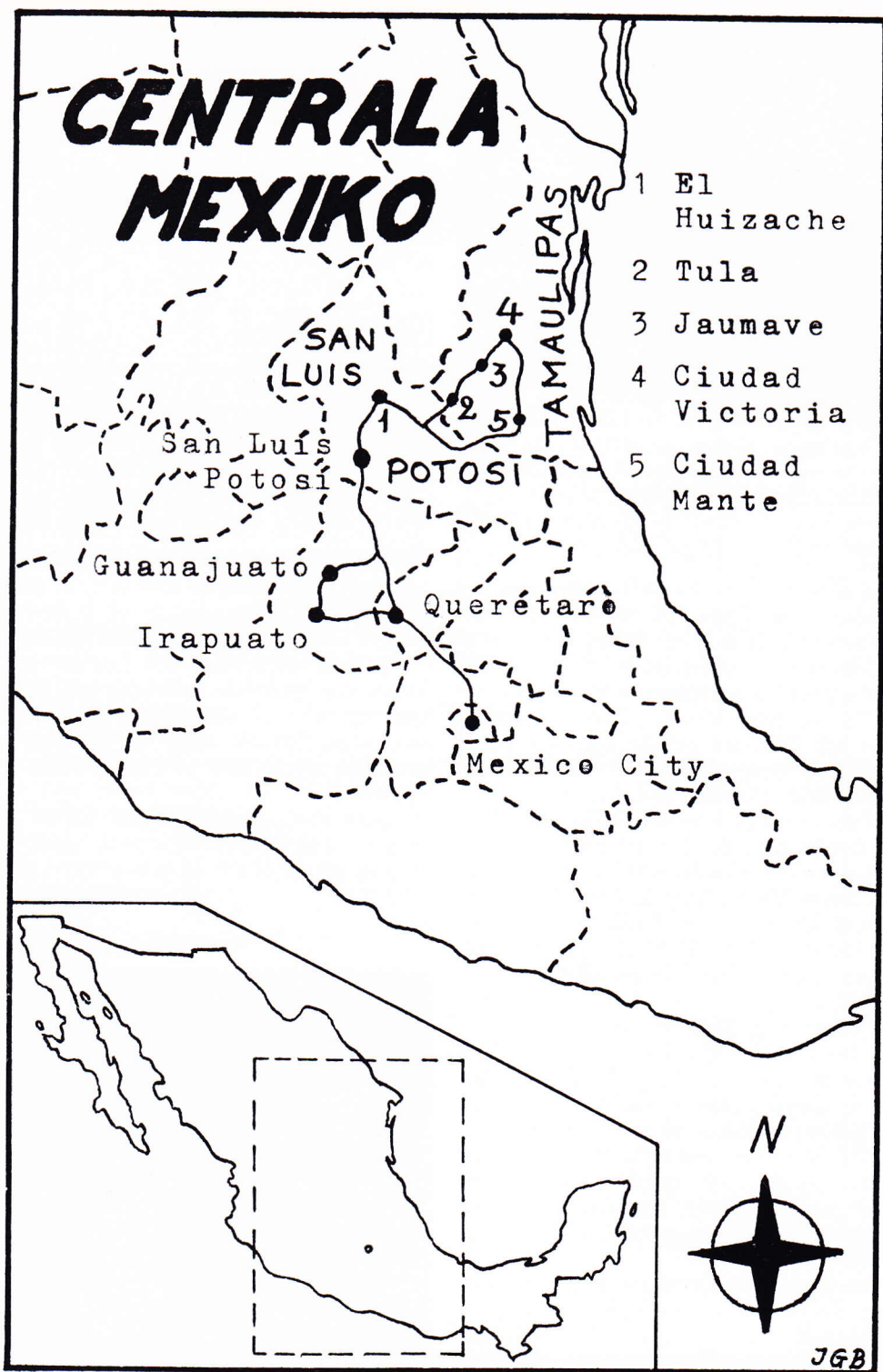
Lördag, 21 augusti

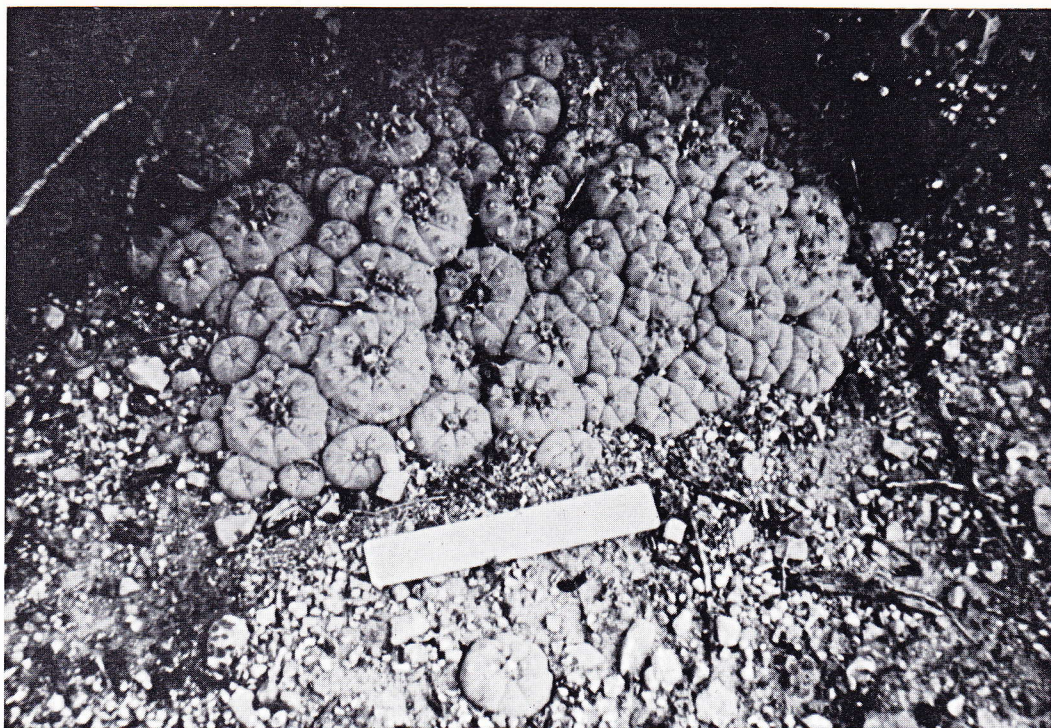
När vi nästa morgon åkte ut från motellet för att leta vidare, kunde vi i fjärran se bergens fantastiska konturer som tonade bort i blått vid horisonten, och framför oss låg flacka, sandiga kullar, beströdda med en sparsam vegetation av olika sorters *Agave*, *Hechtia*, *Yucca*, *Opuntia* m.m. Att inte bara kaktusar har taggar blev vi snart pinsamt medvetna om.

Denna förmiddag gav inte heller något fynd av *Pelecyphora*, och ändå visste botanisterna nu att vi var på platser där kaktusen

Echinocereus pentalophus.

Lophophora williamsii, »peyote«, vid El Huizache, San Luís Potosí. Linjalens längd 15 cm.

hade funnits tidigare. En viss oro spred sig medan solen steg allt högre på himlen och det blev allt hetare. Förmiddagens enda ljuspunkt utgjordes av några praktfulla *Myrtillocactus geometrizans*, översållade med mogna frukter, »garambullos«, som med sin milda, plommonlika smak läskade våra torra strupar. För att orka leta vidare fick vi »dricka lunch«. Kroppen fungerade bokstavligt talat som en svamp som sög åt sig allt det goda mexikanska öl som vi hällde i den.

Efter lunch hittade vi vår *Pelecyphora* ett par mil norr om San Luís Potosí, på toppen av en av de många låga kullarna. Vi fick hjälp av en av traktens innevånare, en riktig »amigo» som kom ridande på en mula och kunde ha varit klippt direkt ur en Västerfilm. Han berättade att de små, grå kaktusarna med sitt typiska utseende kallas »peotillos» och att de anses vara användbara mot rheumatism. De har till och med givits namn åt en liten by som alltså heter Peotillos. Att det nu var svårt att hitta kaktusarna förklarade han med att så många turister från

USA fraktar med sig stora mängder plantor varje år.

Vi åkte vidare mot El Huizache, där vi på nytt gav oss i kast med den vassa växtligheten. Här kunde vi studera den vackra *Ferocactus pringlei*, meterhöga exemplar med röda taggar som lyste som en gloria i eftermiddagssolen. Andra intressanta arter här var *Ariocarpus trigonus* och *Astrophytum myriostigma*, båda svåra att upptäcka med sina grå färgtoner mot den omgivande sanden. Själva formen på *Astrophytum myriostigma* är ju också mycket lik en sten, och vi kanske hade missat den alldeles, om inte några exemplar hade haft en samling gula, nyss utslagna blommor i toppen.

Söndag, 22 augusti

Efter att återigen ha övernattat på motellet i San Luís Potosí, körde vi utan att stanna tillbaka till El Huizache, där vi tog av mot sydost. Nu stötte vi på *Lophophora williamsii* som kallas »peyote» i Mexiko och av indianerna sedan urminnes tider använts som en universalmedicin och för att framkalla hallu-

cinationer. Fortfarande vallfärdar vissa indianstammar varje år till ökenområdena i San Luís Potosí för att samla in sin heliga kaktus. Det är topparna, dvs. den ovanjordiska delen, som skärs av, torkas, och fraktas hem. På detta sätt blir rötterna kvar, och från dem kommer så nya skott. Den amerikanske botanisten Anderson, som gjort fältstudier av bl. a. *Lophophora*, anser att den upprepade »skörden» av topparna påverkat växternas livsform och antagligen också kraftigt reducerat *Lophophora*-stammen på en del ställen.

I trakten kring El Huizache fanns det i alla fall gott om *Lophophora williamsii*, och vi såg även *Ariocarpus retusus* och *Thelocactus bicolor*. Efter att ha tagit av på nytt, denna gång åt nordost mot Ciudad Victoria, passerade vi gränsen till Tamaulipas. Här fanns *Stenocereus griseus*, en pelarkaktus med stora röda blommor. Då blomningstiden för kaktusarna ofta är mycket kort, måste man ha tur för att få se dem.

Vårt nästa mål var den lilla staden Tula i Tamaulipas. Kalkstenskullarna utanför Tula är den enda kända lokaliteten för *Ariocarpus agavoides*, kanske mera känd som *Neogomesia agavoides*. Denna art upptäcktes 1941 och var länge en sällsynt kaktus hos samlare. Priserna var också mycket höga och det påstås att upp till 35 dollar (!) har betalats för ett enda exemplar. När vi nu letade efter kaktusarna kunde vi inte hitta en enda. Istället kom flera små pojkar och flickor fram med stora korgar, fyllda med »magueyitos», dvs. de små agaverna, som *Ariocarpus agavoides* kallas här. Kaktusarna var till salu för det facila priset av 6 stycken för 1 peso (= 40 svenska öre). I en trädgård i utkanten av Tula hittade vi också en »plantering» av *A. agavoides*.

Uppköpare hade alltså skapat en marknad för kaktusar, och att den fattiga befolkningen i Tula tog sin chans att tjäna en slant, förstår vi bara alltför väl. I dessa torra trakter finns

(Fortsattes side 13)

Astrophytum myriostigma, och alldeles till vänster om den, *Ariocarpus trigonus*. Norra delen av Jaumavedalen, Tamaulipas.

Obregonia denegrii. Uppgrävda exemplar som torkar bort i solen. Jaumave, Tamaulipas.

inte stora möjligheter att tjäna sitt levebröd. De människor som bor här lever ofta mycket nära svältgränsen och saknar inte bara mat, utan även vatten, vägar och skolor. Kanske måste vi acceptera att *Ariocarpus agavoides* på detta sätt blir utrotad (förutom de exemplar som botanisterna nu räddade undan till universitetets botaniska trädgård), men vi tycker det är fel att vinsten på kaktusarna ska hamna hos skrupelfria grossister.

Det fåtal *Ariocarpus agavoides*, som vi köpte för våra alkaloidstudier, visade sig i likhet med andra *Ariocarpus*-arter innehålla ett system av slemfyllda kanaler. Enligt botanisterna är detta antagligen en hjälp att lagra vatten, då slemmet nästan försvinner under de torra månaderna.

Vägen norrut från Tula bjöd även på annan växtlighet. Vår engelske vän hittade vilt växande *Lantana camara* (*Verbenaceae*) med gula och röda blommor. Så bar det av upp i bergen och ner igen i Jaumave-dalen, på alla sidor omgiven av Sierra Madre Oriental. I denna dal befinner man sig vid Kräftans

Vändkrets och här finns alla kända lokalteter för *Obregonia denegrii*, som vi var angelägna att samla in. Detta visade sig bli lika svårt som att samla *Pelecyphora*. Även nu fick vi ge oss vid mörkrets inbrott och övernattade i Ciudad Victoria.

Måndag, 23 augusti

Hettan hade inte hunnit bli plågande, när vi efter nattens vila färdades åter mot Jaumave genom det vilda bergslandskapet. Vi återsåg *Astrophytum myriostigma* och *Ariocarpus trigonus* med våra nu upptränade ögon. *A. trigonus* växte här nästan helt täckta av grov sand, en sand som mitt på dagen var så varm att den till och med brändes genom skor med kraftig lädersula!

Efter att ha letat förgäves i flera timmar efter *Obregonia denegrii*, lyckades vi få en infödd vägvisare till hjälp. Nu bar det iväg med bilen rätt ut i en gammal uttorkad flodfåra, flera kilometer bort från huvudvägen. Till slut, efter ett oändligt skumpande, såg vi våra »obregonas«. Men till vår stora sorg

hade någon varit där före oss. På den lilla kullen låg hundratals, ja kanske tusentals, exemplar av *Obregonia* uppgrävda med rötterna och torkade bort i solen. Även hit har uppköparna hittat, och då går ortens innevånare ut och samlar kaktusar. Sedan väljer uppköparna ut de bästa, och resten hamnar på backen. För första gången ägnade vi oss nu åt att plantera kaktusar för att rädda åtminstone några av alla de uppgrävda. Även *Obregonia denegrii* är alltså utrotningshotad tack vare den rovdrift som en del storhandlare gör sig skyldiga till.

Det är en beklaglig utveckling som lett till att *Pelecyphora aselliiformis*, *Ariocarpus agavoides*, *Obregonia denegrii* och säkert även många andra arter blir allt sällsyntare. Efter vad vi fick veta råder i Mexiko exportförbud på kaktusar, ett förbud vars efterlevnad tyvärr inte kan kontrolleras tillräckligt, då man i Mexiko har många andra, svårare problem att brottas med vid gränserna.

Tisdag, 24 augusti

Efter ytterligare en natt i Ciudad Victoria körde vi söderut genom Sierra Madre mot Ciudad Mante. Vid vägkanten låg kilometer efter kilometer med odlingar av *Agave sisalana*, »henequen«. De långa smala bladen skärs av, fibrerna prepareras fram, och så får man det vi kallar »sisalhampa«. *Agave sisalana* är en ekonomiskt viktig växt i denna del av Mexiko.

En ny kaktusbekantskap denna dag var *Homalocephala texensis*, en låg kaktus med väldiga taggar, som också givit den dess folknamn »manca caballo«, vilket ungefär betyder »den som gör hästar halta«. Dammiga, svetiga och med torra struper passerade vi åter

in i delstaten San Luís Potosí och förmådde nästan inte uppskatta de raka, borstiga pelare som botanisterna kallar *Cephalocereus palmeri*.

Emellertid fick vi en prima överraskning. Just där vägen passerade genom ett litet skogsparti gjorde en bäck sällskap med vägen och vidgade sig till en naturlig damm med kallt klart vatten och lummig grönska. Ett litet vattenfall fullbordade det hela och snart låg vi alla i vattnet och njöt i stora drag. Sent på kvällen kom vi tillbaka till San Luís Potosí.

Onsdag, 25 augusti

Från San Luís Potosí åkte vi nu åter mot Mexico City. *Mammillaria decipiens* och den skandinaviskt klingande *Mammillaria petterssonii* blev de sista kaktusar vi ägnade några studier innan vi hängav oss åt sightseeing i Guanajuato, staden där »gatorna är så smala att hundarna måste vifta upp och ner med svansarna i stället för i sidled«, som det stod i vår guidebok. På torsdagen återvände vi till huvudstaden via Irapuato, som är centrum för Mexikos största jordgubbsodlingar. Jordgubbarna härifrån exporteras över hela världen, bl. a. till Japan och Skandinavien.

Vi var alla mycket nöjda med vår exkursion, om man bortser från att vi hade blivit allvarligt oroade för några arters fortsatta existens. Vi återvände till Mexico City inte bara med ett rikt botaniskt material, utan även med många glada minnen från en alltigenom trevlig resa.

*Jan G. Bruhn & Catarina Bruhn
Emaljvägen 18
S-175 73 Järfälla, Sverige.*

De latinske plantenavne

og deres betydning

Er man selv plantesamler eller frydes man blot over planterne i naturen og i botaniske haver, melder sig før eller siden, i hvert fald for de ikke velbevandrede i latin, spørgsmålet: hvad betyder disse latinske eller latiniserede navne?

For at hjælpe disse, hvortil jeg selv hører, har jeg oversat og udvalgt et udsnit af de plantenavne, der især har betydning for os samlere og dyrkere af sukkulente planter. Først lidt om navnenes oprindelse.

Fra gammel tid har vi mennesker haft navne til de dyr og planter, der har omgivet os, og da tidligere tiders naturforskere brugte latin som internationalt videnskabeligt sprog, var det rimeligt, at man brugte en navngivning på dette sprog. Efterhånden som man fandt flere og flere dyre- og plantearter, der skulle navngives, kunne det knibe at holde rede på navnene, og det blev nødvendigt at foretage en vis katalogisering, hvis ikke samme navn skulle gå igen til flere forskellige dyr eller planter.

Derfor skrev den store naturforsker Carl von Linné (1701–1778) et imponerende værk om dyre- og planteriget med navn og beskrivelse af alle kendte dyr og planter.

Dette værk forbedrede Linné år efter år, og i 10. udgave havde han gennemført et system med at give hver dyre- og planteart to navne, først et slægtsnavn og derefter et artsnavn. *Slægtsnavnet* kan hentyde til flere forskellige ting. Det kan fortælle, hvem finderens er, f. eks. *Browningia*, der hentyder til den amerikanske botaniker H. W. Brown. Det kan hentyde til findestedet, f. eks. *Oroya*, hvor der hentydes til lokaliteten Oroya i Peru. Ofte snakker man bagvendt, når man navn-

giver efter findestedet, f. eks. *Lobivia*, der stammer fra Bolivia, *Mila*, der er fra Lima og *Denmoza* fra Mendoza. Sådant en bogstavflytning kaldes et anagram. Endelig kan slægtsnavnet hentyde til en eller flere egenskaber hos vedkommende plante, f. eks. *Dolichothele*: *dolichos* = lang, *thele* = brystvorte. *Anacampseros*: *anacampsein* = bringe tilbage, *eros* = kærlighed.

Artsbetegnelsen efter slægtsnavnet forekommer noget enklere, da det almindeligvis hentyder til en karakteristisk egenskab ved planten, f. eks. *multiflorum* = med mange blomster, *elefantipes* = lignende en elefantfod, *normalis* = regelmæssig.

I artsbetegnelsen kan være indeholdt et personnavn, f. eks. *Lithops denteri* = efter botanikeren Denter. I større botaniske værker finder man altid finderens eller førstebeskriverens navn efter plantenavnet, f. eks. *Rebutia kupperiana*, Boedeker. Herved udelukkes al tvivl dersom to forfattere skulle have beskrevet to forskellige planter under samme navn.

Mange pudsigheder finder man, når man gransker i de latinske plantenavne, jeg må have lov at citere Biologiforbundets blad »Kaskelot« for følgende, selv om det ligger uden for vores felt.

Hansenula anomala (Em. Chr. Hansen) Sudow er en gærsvamp. Navnet betyder: »Lille unormale Hansen«. En af Danmarks berømte sønner var gærforskeren Emil Chr. Hansen, der fandt den første metode til rendyrkning af gær. Han fandt en ukendt gærart, som han kaldte: *Saccharomyces anamalus* (*saccharomyces* = sukkersvamp). Han mente nemlig, at de lignede de andre *Saccharomyces*-arter så meget, at den skulle høre hjemme i den slægt,

men på den anden side fandt han at gærsvampen var temmelig afvigende, så han kaldte den *anamalus* = unormal. Mere indgående undersøgelser viste dog, at den var så forskellig fra de andre *Saccharomyces*-arter, at den skulle have sin egen slægt, som Hansen kaldte *Willia*. Nu hed gærsvampen altså: *Willia anomala*, Hansen.

Senere opdagede de tyske forskere, brødrene Sudow, at navnet *Willia* var optaget i forvejen af en frøplante, og så måtte svampen

atter døbes om. Den blev opkaldt efter Em. Chr. Hansen, og kom til at hedde *Hansenula anomala* (Em. Chr. Hansen) Sudow.

Både den oprindelige beskrivers og omdøberens navn skal med. *Hansenula* = lille Hansen, gærsvampen hedder altså nu: Lille unormale Hansen.

Otto Forum Sørensen

»Sjællandskredsens«

Viemosebro 14, 2700 Brønshøj

BOTANISKE UDTRYK OG NAVNE.

A

A-, = uden-.

ABNORMIS, E, = abnorm, afvigende.

ABORTUS, US, = en blomst eller en anden plantedel, der ikke udvikles helt.

ABRUBTUS, = med brat afslutning.

ACANTHO- = tornet-.

ACANTHOCARPUS, A, UM, = tornfrugtet.

ACANTHOCALYSIUM, (Backeb.) = (Cactaceæ). Kuglekaktus fra Argentina.

ACANTHOCEREUS, (Berger) Britt. og Rose. Søjlekaktus fra Mexico.

ACANTHOLOBIVIA (Backeb.), = (Cactaceæ), underslægt af *Lobivia*.

ACANTHORHIPSALIS (Schum.) Britt. og Rose, = (Cactaceæ), underslægt af *Rhipsalis*.

ACCRESCENS = tiltagende i masse, videre-voksende.

ACCRETE = fæstet til et andet legeme og voksende med dette.

ACCUMBENT = liggende imod.

ACER, CRIS, CRE, = skarp af smag.

ACERBUS, A, UM, = bitter, bidende.

ACEROSUS, A, UM, = 1) navnet, 2) stikkende.

ACETABULIFORMIS, E, = bægerformet.

ACICULATUS, A, UM, = ridset, med fine, langagtige fordybninger, der går i forskellige retninger, uden bestemt orden.

ACIDUS, A, UM, = sur.

ACIFER, A, UM, = med nåleformede organer

ACINACIFORMIS, E, = form som en krum-sabel.

ACMOPETALUS, A, UM, = med spidse kronblade.

ACROPETALIS, E, = i opstigende udviklingsfølge, udvikling fra yderside eller top.

ACTINIUS, A, UM, = udstrålende.

ACTINOMORPHUS, A, UM, = stråleformet.

ACUATUS, A, UM, = med nåleformede organer.

ACULEATUS, A, UM, = barktornet, pigget.

ACUMINATUS, A, UM, = tilspidset.

ACUTUS, A, UM, = spids.

ADENOCARPUS, A, UM, = kirtelfrugtet.

ADNASCENS, = tilvoksende.

ADNATUS, = tilvokset.

ADROMISCHUS, m = Crassulaceae.

ADUSTUS, A, UM, = mørkebrun.

AEONIUM, n = Crassulaceae, betyder stedsegrøn.

AENUS og -NEUS, A, UM, = broncefarvet.

AKERSIA (Buin), = (Cactaceæ) = *Borricactus*.

AESTIVATIO, ONIS, = måden hvorpå blomstens enkelte dele er foldet på inden udspring.

AFINIS, E, = nærstående, grænsende til.

AFER, RA, RUM, AFRICANUS, A, UM, = fra Afrika.

AGAVE, ES, = (Amaryllidaceæ), ypperlig.

AGGLOMERATUS, A, UM, = sammenklumpet, nøgledannet.

AGGREGATUS, A, UM, = sammenhobet, når mange ensartede dele står tæt sammen på et fælles bæger.

ALABASTRUM, I, = blomsterknop.

ALATUS, A, UM, = vinget.

ALBENS, = hvid.

ALBESCENS, = blivende hvid, hvidlig.

ALBIDUS, A, UM, = hvidlig.

ALBINOTUS, A, UM, = hvidtegnet.

ALBUS, A, UM, = hvid.

ALOE, f = Liliaceae, arabisk navn.

ALPICOLA, = høje bjerge.

ALTERNANS, = afvekslende, forskelligt placerede organer.

AMPLEXICAULIS, E, = stængelomfattende.

ANACAMPSEROS, = (Portulacaceæ), bringer tilbage, genopvækker tabt kærlighed.

ANACANTHUS, A, UM, = med opadvendte torne.

ANCISTROCACTUS, I, (Britt. og Rose) = (Cactaceæ), tornene hagekrummede.

ANDROGYNOS, A, UM, = en blomsterstand der indeholder både hun- og hanblomster.

ANRACTUS, A, UM, = ombøjet, krummet.

ANGULARIS, E, -LATUS og -LOSUS, A, UM, = 1) kantet, 2) begrænset af en vinkel.

ANGUSTATUS, A, UM, = afsmallet mod spidsen.

ANISOMERUS, A, UM, = uligeantallig.

ANISOPHYLLUS, A, UM, = uligebladet, om det enkelte blads dele, f. eks. med ulige store lapper.

ANNUUS, A, UM, = eetårig.

ANTHERA, Æ, = støvknep.

ANTHOS, = blomst.

ANTHRACINUS, A, UM, = kulsort.

APERTUS, A, UM, = åben.

APETALUS, A, UM, = uden kronblade.

APHYLLUS, A, UM, = bladløs.

APICULATUS, A, UM, = brodspidset.

APORACACTUS, (Lem.) = (Cactaceæ), slynge kaktus, der kan danne tætte bevoksninger.

APRICUS, A, UM, = tør, solrig.

APTERUS, A, UM, = uvinget.

ARACHNOIDES, A, UM, = spindelsvævsgtig.

ARCUATUS, A, UM, = buet, hvælvet.

ARENARIUS, A, UM, = voksende på sandede steder.

AERQUIPA, Æ, (Britt. og Rose) = (Cactaceæ), efter byen Arequipa i Peru.

ARGENTEUS, A, UM, = sølvhvid.

ARGILLACEUS, A, UM, = lergul.

ARGYRACEUS, A, UM, = sølvhvid, sølvpletet.

ARGYRODERMA, n = Aizoaceae, sølvhvid.

ARIOCARPUS, I, (Scheidw.) = (Cactaceæ), lave kuglekaktus.

ARMATOCEREUS, (Backeberg) = (Cactaceæ), til 10 m høje træer med store kroner.

ARMATUS, A, UM, = bevæbnet, forsynet med våben.

ARRECTUS, A, UM, = opadrettet.

ARROJADOA, (Britt. og Rose) = (Cactaceæ),

efter dr. M. Arrojado Lisboa, Brasilien.

ARTHROCEREUS, I, (Berg) = (Cactaceæ), små Cereus med natblomstrende blomster.

ARTICULATUS, A, UM, = leddet.

ARTICULOSUS, A, UM, = med mange eller store led.

ARVENSIS, E, = voksende på marker.

ASELLIFORMIS, E, = bænkebiderformet.

ASCLEPIAS, f = Asclepiadaceae.

ASPER, A, UM, = ru.

ASSIMILIS, E, = beslægtet, lignende.

ASTERIAS, Æ, = stjernet, stjernepletet.

ASTROPHYTUM, I, (Lem) = (Cactaceæ), hentyder til plantens stjerneform.

ATER, TRA, TRUM, = mørk, glansløs sort.

ATRO-, = mørk-, sortagtig.

ATTENUTUS, A, UM, = formindsket, afsmallet.

AUGUSTUS, A, UM, = prægtig, anselig.

AURANTIACUS, A, UM, = orangegul.

AURATUS og AUREUS, A, M, = gylden, guldgul.

AUREOLUS, A, UM, = gylden, guldgul.

AURESCENS, = guldgulagtig.

AURITUS, A, UM, = øret, langøret.

AUROSUS, A, UM, = stærkt guldgul.

AUSTROCACTUS, I, = (Cactaceæ), hører hjemme mod syd, Patagonien.

AVENIUS, A, UM, = uden årer.

AXILLA, Æ, = bladhjørne, grenvinkel.

AYLOSTERA, f = Cactaceae.

AZTEKIUM, (Bød.) = (Cactaceæ), flade kuglekaktus fra Mexico.

AZUREOCEREUS, (Akers og Johns) = (Cactaceæ) til 10 m høje søjler, Peru.

AZUREUS, A, UM, = himmelblå.

B

BACCA, Æ, = bær.

BACCATUS, A, UM, = børagtig.

BADIUS, A, UM, = kastaniebrun.

BARBATUS, A, UM, = skæghåret.

BARBINERVUS, A, UM, = skægnervet.

BARTSCHELLA (Britt. og Rose) = (Cactaceæ) underslægt af Mammillaria, Mexico.

BASINERVUS, A, UM, = grundnervet.

BEATUS, A, UM, = gør lykkelig.

BELLULUS, A, UM, = ret smuk.

BELLUS, A, UM, = smuk, skøn.

BERGEROCACTUS, m = Cactaceae, efter A. Berger.

BI-, = to-, tve-, dobbelt.

BIARTICULUS (LATUS), A, UM, = tveleddet.

BICOLOR, = tofarvet.
 BICORNIS, E, = tohornet.
 BICOTYLEDONEUS, A, UM, = to kimblade.
 BIDENS, = tvetandet.
 BIENNIS, E, = toårig.
 BIFER, A, UM, = to gange bærende.
 BIFIDUS, A, UM, = tokløvet, tofliget.
 BIFLORENS = to gange blomstrende.
 BIFLORUS, A, UM, = toblomstret.
 BIFOLIUS, A, UM, = tobladet.
 BIFORMIS, E, = tveformet, når samme organ på en plante optræder under to forskellige former.
 BIGLANDULUS, A, UM, = med to kirtler.
 BILABIUS, A, UM, = tolæbet.
 BILATERIS, E, = tosidet.
 BILOBUS, A, UM, = tolappet.
 BILOCULUS, A, UM, = torummet.
 BIPARTITUS, A, UM, = tvedelt.
 BISULCUS, A, UM, = med to furer.
 BITUMINOSUS, A, UM, = begagtig.
 BIVALVIS, E, = toklappet, (valva = klap).
 BLANDUS, A, UM, = indtagende.
 BLOSFELDIA, f = Cactaceae, efter den tyske kaktussamler R. Blossfeld.
 BOCASANUS, A, UM, = (Mammillaria), efter Sierra de Bocas i Mexico.
 BOMBYCINUS, A, UM, = silkeagtig.
 BONPLANDIA, = efter den franske botaniker A. Bonpland.
 BOWIA, f = Liliaceae, efter J. Bowie.
 BOREALIS, E, = nordisk, nordlig.
 BORZICACTUS, m, = Cactaceae, efter professor Antonio Borzi, direktør for den botaniske have i Palermo.
 BOTULIFORMIS, E, = pølseformet.
 BRACHIATUS, A, UM, = korsarmet, med grene, der er stillede som arme.
 BRACHY-, = kort-.
 BRACHYANTHUM, = kortblomstret.
 BRACTEATUS, A, UM, = forsynet med dækblade.
 BRACTEOLATUS, = med forblade.
 BRACTEOSUS, A, UM, = med store dækblade.
 BRACDESCENS, = dækbladagtig.
 BRADYPUS, PODIS, m = (Cereus), langsom til fods.
 BRASILICEREUS, m = Cactaceae, stammer fra Brasilien.
 BRACILOPUNTIA, f = Cactaceae, fra Brasilien.

BREVI- = kort-.
 BREVIFLORUS, A, UM, = kortblomstret.
 BREVIFOLIUS, A, UM, = kortbladet.
 BREVIHAMATUS, A, UM, = korttornet.
 BREVIPES, og BREVIPEDIUS, A, UM, = kortfodet, kortstillet.
 BREVISPINUS, A, UM, = korttornet.
 BRIDGESIA, æ, = (Phytolaccaceæ), efter eng. læge og botaniker i Chile, Bridges.
 BRISTLE, = stift, skarpt hår.
 BROWNINGIA, f, = (Cactaceae), efter den amerikanske botaniker H. W. Browning.
 BRUMALIS, E, = blomstrende eller forekommende sent om vinteren.
 BRUNNEUS, A, UM, = mørkebrun.
 BRYOIDES, A, UM, = moslignende.
 BRYOPHILUS, A, UM, = moselskende.
 BRYOPHYLLUM, n = Crassulaceae, brudeblad.
 BUBALINUS, A, UM, = bøffel.
 BUCINATUS, A, UM, = trompetformet.
 BUFONIUS, A, UM, = lever ligesom tudser, ved vandbredder.
 BULBIFER, A, UM, = bærende ynglekopper.
 BULBIFORMIS, E, = løgformet.
 BULBOSUS, A, UM, = 1) forsynet med løg, 2) med en løgagtig opsvulming ved grunden.
 BULLATUS, A, UM, = forsynet med et eller flere blæragtigt ophævede steder.
 BUMAMMUS, A, UM, = med store brystformede ophøjninger.
 BUPLEURUM, I, = hentyder til at kvæget oppustes ved at æde bladene.
 C
 CACTIFORMA, Æ, = kaktuslignende.
 CACTUS, = Cactaceae, en plantefamilie.
 CADUSUS, A, UM, = affaldende, bruges om et for tidligt affaldende organ.
 CAESIUS, A, UM, = blågrøn, grønlig blå.
 CAERULESCENS, = blålig.
 CAESPITOSUS, A, UM, = tueformet.
 CAFFER, = fra Kafferlandet.
 CALAMARIUS, A, UM, = rødlig.
 CALAMINARIS, = cadmiumfarvet.
 CALAMITOSUS, A, UM, = ødelæggende, ulykkelig.
 CALATHIFORMIS, E, = kurvformet, bægerformet.
 CALATHINUS, A, UM, = kurvformet.
 CALATHIUM, I, = kurv.
 CALCAR, ARIS, = spore, en udposning fra et blosterblad.
 CALCARATUS, A, UM, = med spore.

Slægten *Parodia* Spegazzini

Fortsættelse

42 *Parodia massii* (Heese) Berg.

En langtornet art, som blev beskrevet allerede i begyndelsen af dette århundrede. Tornene er brune, ofte snoet og de nederste mere eller mindre krogbøjede. Randtornene er lysere og tydeligt synlige som sådanne, i modsætning til *escayachensis*. Blomsterne er rødlige, blomsterbladene har en okkerfarvet søm. Forekommer i det nordlige Argentina, i Jujuy, og det sydlige Bolivia, ved Tupiza og Escayacha.

43 *Parodia massii* (Heese) Berg. *var. intermedia* RITT.

Denne varietet skulle have blodrøde blomster, men, hvad tornene angår, stå nærmere *suprema*. Forekomst ved Cieneguillas, Bolivia.

44 *Parodia massii* (Heese) Berg. *var. albescens* RITT.

Torne alle bleg-brune, senere grå. Vokser mellem El Puento, San Pedro og Culpina (efter Ritter). Måske en form af *carmaquensis*, da den »ægte« *P. massii* indtil dato ikke kan bevises at være fundet så langt mod nord.

45 *Parodia massii* (Heese) Berg. *var. carminatiflora* RITT.

Torne gulbrune til rødlige, meget stærkt strittende. Blomsterne mørke karminrøde. Vokser ved Tres Morros, Prov. Jujuy, Argentina. Efter denne korte beskrivelse kan det også være den »typiske« *P. massii*.

46 *Parodia massii* (Heese) Berg. *var. shaferi* RITT.

Denne variation danner forskellen fra typusplanten gennem 7 cm's længde af de nederste midtertorne. Findested ved Quicaca, ved den argentinsk-boliviansk grænse, Prov. Jujuy.

47 *Parodia maxima* RITT.

En dejlig stor art, hvor de kraftige midtertorne opnår en længde på 11–14 cm, og tornedragten lyser i solen som honning eller rav. Blomsterne indeklemmes som regel i uldtoppen og kan ikke udfolde sig. Farven er guldgul og blomsterne møder allerede i april. Forekomst ved Cieneguillas.

48 *Parodia commutans* RITT.

Ligeledes en gultornet art som *P. maxima*, som man iøvrigt godt kan kende forskel på. Tornene er svagere og mere snoet. Arten er også mindre i sig selv. Blomsterne gul-bronzefarvet, ikke så store. Findested Impora.

49 *Parodia cintiensis* RITT.

En smuk art med rustfarvede torne, den nederste er bøjede, de øvrige let-bøjede. Stærk ulddannelse på areolerne. Blomsterne glinsende blodrøde, 3 cm i diam. Findested: Impora.

49 *Parodia ritterii* Buin.

Denne, med næsten hvide torne besatte *Parodia*, hvor kun de yderste spidser endnu har en antydning af rød og rosa, er i kulturen god at kende i forh. til *fulvispina*. Lakserøde blomster. Hjemsted: El Puente.

50 *Parodia fulvispina* RITT.

Står *P. ritterii* nær, men har gode egne kendemærker. Legemet er mere graciøst. Midtertornene allerede fra basis mere rosa-til rødbrunlige. Slank til søjleformet vækst. Blomsterne er orangerfarvede med gule stænk (el. røde). Hjemsted: ved Carrizal.

52 *Parodia carrerana* Cárdenas.

Med en import i 1970 kom denne art først i vore samlinger. En smuk plante, men jeg kan ikke fri mig for den tanke, at det kan dreje sig om en allerede kendt *P. ritterii*. Flere iagttagelser bliver i hvert fald nødvendige, for at skabe klarhed. Findested Las Carreras og Chaupi Unu, 2300 m.

53 *Parodia brevipilata* RITT.

Efter Ritter er denne *Parodia* en selvstændig art. Tornene skal være kortere og ens gulbrune, iøvrigt står den *P. fulvispina* nær. Flere opgivelser ukendte.

– fortsættes –

Oversættelse: H. Keil

Fred H. Brandt
D-479 Paderborn
Im Samtfelde 57

Nogle mere almindelige

STAPELIER

Det er bemærkelsesværdigt, at man kun sjældent ser stapelier i større mængde i de danske samlinger. Her er det kaktus, der udgør den altdominerende del af samlingerne, mens de andre sukkulenter kun er sparsomt repræsenteret. Dette er i mange henseender kedeligt, da der findes mange særdeles interessante arter indenfor de familier, der huser sukkulente arter. Ofte er det tillige sådan, at disse arter endog er mere velegnede til stuekultur. Dette gælder især i vintermånederne, og det er jo netop i denne periode, de største vanskeligheder viser sig, når det gælder at holde liv i planterne, ligesom det også er i denne periode, mange planter mister deres naturlige form. Det er oftest de høje temperaturer, der er i vindueskarmene i denne lysfattige tid, som er årsagen til at mange arter ikke kan holdes i hvile.

Mange artsgrupper udenfor kaktusfamilien tåler de høje vintertemperaturer godt, og da en del af disse arter ikke stiller store krav til lysmængden, fortjener disse at blive langt mere udbredte, end de er nu. Således de fleste stapelier. Nogle kan dog have en tendens til at blive ranglede i de nye skud, men da disse blot kan skæres bort om foråret, er dette ikke ensbetydende med, at planten er ødelagt, således som det er tilfældet med en kugleformet kaktus.

Der er mange andre gode ting at sige om stapelier, f. eks. er de meget blomstervillige, og de fleste arter blomstrer fra midsommer til langt ud på efteråret. Det er jo en periode, hvor der ellers ikke er mange blomstrende planter i kaktussamlingen, så også på dette punkt er stapelier et godt indslag.

Desværre er det ikke almindeligt at se disse arter i blomsterhandlernes vinduer, og det kan nok undre. I regelen finder man kun et par arter, men ser man sig godt om, kan man komme op på ca. 10 arter. Det er disse arter, – de mest almindelige – der skal betragtes nøjere her. Men først lidt om kulturen i almindelighed.

Det er naturligvis meget varierede krav, de forskellige stapeliearter stiller til kulturen.

Men når dette er sagt, skal det straks tilføjes, at alle de almindelige arter kræver næsten den samme pleje, hvilket formentlig har været medvirkende til at netop disse arter er blevet de almindelige. For sagen er jo nok den, at foruden at være kønne og blomstervillige, er det netop disse arter der har klaret sig bedst under de forhold de er blevet budt i de forskellige gartnerier.

Generelt kan stapelier vokse i næsten enhver jord, når blot denne er porøs og har en luftig konsistens, så rødderne har let ved at vokse i den. Hvad der er af større betydning er, at vandingen er tilpasset den jord man arbejder med, således at forstå, at anvender man en jord, der tørrer hurtigt ud, vandes tit, men kun sjældent ved den jordblanding, der holder længe på fugten.

De fleste stapelier ynder ret rigelig vanding, og deres rødder tåler at vokse i endog ret fugtig jord. Men sagen er ikke helt så enkel endda, for det viser sig at planterne kun meget dårligt tåler at være fugtige på de nedre dele af stænglerne der kommer i berøring med jorden. Dette indebærer blandt andet, at man oftest vil få gode resultater ved at vande fra neden, ved hjælp af en underskål, eller man kan anvende et lag groft grus i de øverste centimeter af potten, så vandet hurtigt kan trække bort herfra efter vanding. Den sidste løsning medfører dog visse vanskeligheder med at kontrollere, hvor fugtig jorden er. Disse overvejelser i forbindelse med vandindingen, er dog kun af egentlig betydning for en af de her omtalte arter, *Caraluma hesperidum*. De øvrige arter er alle robuste nok til at klare en vanding, hvor jorden holdes konstant fugtig i de øvre lag.

Karakteristisk for de fleste stapelier er iøvrigt, at de er ret hurtigtvoksende, og at man kan forvente blomstring allerede om efteråret, samme år som man har stukket planten om foråret. Tilsvarende for frøplanter, her kan man som regel forvente blomstring allerede i løbet af anden vækstperiode.

For at få en god udvikling er det dog nødvendigt at pleje planterne godt, således at der

ikke kommer store afbræk i deres vækstperiode. Mine bemærkninger indledningsvis om, at stapelier tåler høje temperaturer, må dog ikke få nogen til at tro, at disse planter er uden hvileperiode. Denne ligger netop om vinteren, men det generer ikke planterne at være i nogen udvikling i denne periode, dog bør man afholde sig fra at anvende gødning om vinteren. Om sommeren derimod kan stapeljerne bruge temmelig meget gødning, og da gerne med et vist indhold af kvælstof, et indhold på 7–9 % er efter mine erfaringer et rimeligt niveau.

Formering af disse arter er meget let. Man skærer blot et par sideskud helst forholdsvis unge, og lader disse tørre en uges tid på snitfladerne. Herefter stikkes direkte i potten, dog således at stiklingen ikke kommer mere end 1 cm under overfladen.

Stapelia variegata L.

Dette er udpræget den mest almindelige art, den kom til Europa i begyndelsen af det 17'ende århundrede. Der er tale om en art med meget varieret udseende, specielt hvad angår blomstens farver, så artens navn »variegata« er helt på sin plads. For at vise, hvor meget arten kan variere, skal nævnes, at

White and Sloane har opstillet ikke mindre end 19 arter.

Planten har pudeformet vækst, og sætter i vækstperioden et stort antal firkantede skud af 5–10 cm højde.

Forgreningen foregår ved grunden af skudene, ligesom ved de fleste stapeljer. De 5–8 cm store stjerneformede blomster fremkommer fra grunden af de yngste skud, hvor de sidder i stande på 1–5 blomster. Blomstens farvetegning er meget varieret og består hovedsagelig i pletter i alle farver fra stærk gul over til en udpræget rødbrun farve.

Stapelia grandiflora Mass.

Under dette navn forhandles nogle kraftigt voksende arter med firkantede skud, der almindeligvis opnår en højde på 20–25 cm og en diameter på 2–3 cm. Om dette navn er helt korrekt, kan nok betvivles, og når alt kommer til alt, vil det formodentlig vise sig, at der er tale om flere arter (f. eks. *S. hirsuta* L.) samt en del hybrider arterne imellem.

Blomsten er stjerneformet, og minder meget om en søstjerne. Den opnår en diameter på 12–15 cm. Farven er oftest meget mørk brun,

Stapelia variegata, L. (Foto: Per Sepstrup)

og undertiden forekommer der et mindre antal lyse tværstriber.

Stapelia desmeriana N.E. Br.

Denne art er væsentlig mere sjælden at træffe end de foregående. Den minder i de vegetative dele om *S.grandiflora*, men er mere spinkel. Også i blomsten er der stor lighed vedrørende størrelse og farve, men karakteristisk for arten er et stort antal næsten sølvfarvede tværbånd, der lyser meget op og gør blomsten virkelig smuk.

Stapelia gigantea N.E. Br.

Som navnet siger er der her tale om noget virkelig stort, nemlig blomsterne, der kan blive op imod 40 cm i diameter, ikke mindre imponerende er arten når den står med de store ballonlignende knopper. Blomstens grundfarve er lys gulbrun med koncentriske røde striber. I det vegetative minder den allermest om *S.grandiflora*, måske knap så høj. Det er en art der kræver god plads, når den er i vækst.

Huernia schneideriana Bgr.

Her er tale om en art med en pudeformet vækst, skuddene kommer fortrinsvis fra grunden af ældre skud, men ikke så konsekvent som hos stapeliaarterne. Skuddene er 5-7-kantede og ofte uden særlig fremhævede ribber. De kan blive temmelig lange, og da med tilbøjelighed til at lægge sig langs jorden, hvor de ofte slår rødder. Blomsterne ca. 3 cm i diameter, med et mørkebrunt øje og en kødfarvet rand udenom. En meget anbefalelsesværdig art, der er velegnet for begyndere, og som er meget blomstervillig.

Huernia macrocarpa (A. Rich) Spreng.

Vel nok den mest almindelige art af huernia-slægten. Den er meget varieret af udseende og sandsynligvis optræder der tillige et antal hybrider. Også denne art har pudeformet vækst, men med oprette skud, der sjældent bliver over 10 cm høje. Skuddene er forsynet med 5-6 ribber, besat med bløde »tænder«. Blomsterne, der fremkommer fra basis af stænglerne, er klokkeformede og ensartede lysere eller mørkere røde, der varierer fra det ene individ til det andet.

Caralluma hesperidum. Maire.

En smuk art med meget tykke og korte skud, forsynet med kraftige tænder og en marmoreret overflade. Det er en art, der kan være ret omfindtlig overfor fugt, især om vinteren.

Blomsterne, der er 1-1½ cm store mørke stjerner fremkommer på de øvre dele af skuddene, hvor de fremtræder i fin kontrast med de lyse skud.

Caralluma europaea (Guss) N.E. Br.

De vegetative dele af denne art ligner slet ikke de øvrige her beskrevne arter. Skuddene er firkantede og rigt forgrenede. Sideskuddene fremkommer ikke efter noget regelmæssigt system, og dertil har arten underjordiske skud, der, hvis ellers potten tillader det, godt kan dukke op i 20-30 cm afstand fra moderplanten. Blomsterne er små og mørkebrune, med sribede tegninger. De fremkommer mange

Caralluma burchardii. (Foto: Per Sepstrup)

samtidig i små skærme, og er bemærkelsesværdigt smukke.

Arten er let at dyrke, og har man plads, er den værd at plante frit, så de underjordiske stængler kan komme til at give planten deres præg.

En art, der ligner *Caralluma europaea* meget, er *Caralluma burchardii*. Denne adskiller sig især ved sine blomster. Disse har en mørk bundfarve, men virker meget lyse, da de har et gult center og er beklædt med kraftige, hvide hår.

Echidnopsis cereiformis. Hook.

Stænglerne er opstigende eller nedliggende. De er meget karakteristiske på grund af de 8-10 ribber, der er udfladet, så skuddene er næsten cylindriske. De gule stjerneformede blomster fremkommer i meget stort antal hele sommeren igennem. Det er et sjældent syn at se en større plante af denne art uden blomster.

Varieteten *brunnea* ligner hovedarten og adskiller sig kun ved at have brune blomster.

Frans Laursen

MEDLEMMERNES HJØRNE

Nordisk Kaktus Selskab har medlemmer spredt over et stort område. Derfor kan det være vanskeligt at skabe kontakt mellem medlemmerne indbyrdes og mellem medlemmer og styrelse. Men vi har vort medlemsblad »KAKTUS«, og hvad ville være mere naturligt, end at medlemmerne søger kontakt til hinanden og styrelsen gennem dette medie.

Derfor kommer nyskabelsen »Medlemmernes Hjørne« i vort blad. I hver udgave har medlemmerne en mulighed for under denne rubrik at komme frem med problemer vedrørende de kære planter, deres kultur m.m. Eller der kan være spørgsmål at stille styrelsen for NKS eller vort blads redaktion. Måske sidder man inde med erfaringer, som kunne være til gavn for andre, eller man har kritiske bemærkninger eller gode forslag til noget vedrørende NKS og bladet.

Værsgo! Kom frem med, hvad I har på hjertet. Dette hjørne er reserveret Jer, og vi håber meget, I benytter Jer af tilbudet.

Redaktionsudvalget

Samplantering av *Opuntia*

Jag har haft en *Opuntia microdasys albida* jämte några andra kaktusar, bl.a. annat en större *Opuntia*, troligen en *Opuntia dillenii* (den har aldrig blommat), stående i separata krukor i sand i en plastlåda. Innan jag placerade krukorna i den gemensamma sanden, växte *Opuntia microdasys albida* villigt, men ganska snart avstannade tillväxten, och stamlederna började skrupna. Så stod kaktusen ett par år utan att växa det minsta. *Opuntia dillenii* växte däremot fint och blev denna vår för stor för att stå bland de andra kaktusarna. När jag skulle ta bort den, visade det sig, att dess rötter växt ut genom krukans bottenhål och genom sanden fram till och slingrat sig om krukans med *Opuntia microdasys albida*. De andra kaktusarnas krukor

var fria från sådana rötter. Jag tog bort *Opuntia dillenii* men gjorde f.ö. inga förändringar. Efter en tid började *Opuntia microdasys albida* växa igen.

Tydligt är samplantering av kaktusar inte alltid av godo. Det vore roligt att veta, om någon annan har gjort liknande observationer. Kanske man kan upprätta en förteckning över olämpliga kaktuskombinationer i tidningen Kaktus.

Vänliga hälsningar

Roger Hansson

Skarpskyttevägen 4 C

S-222 42 Lund, Sverige

Medlem nr. 485

BØGER OG TIDSSKRIFTER

»Nachrichten der steirischen Kakteenfreunde«

Dette lille og sympatiske tidsskrift finder flere og flere tilhængere. Det er »Verein der steirischen Kakteenfreunde« i Østrig, der udgiver det hver måned undtagen juli og august og det har et sidetal på 12. Selv om man benytter duplikeringsystemet, er omslaget kraftigt og med påtryk. I år, 1973, fremkommer »Nachrichten« i 9. årgang.

Foreningen af steiriske kaktusvenner er uafhængig af andre selskaber, men har dog foruden medlemmer i Østrig også en del i Tyskland, Holland, Ungarn, Italien, Polen, Israel, Belgien, Schweiz, Tschekoslovakiet, Mexico og Ghana. Foreningen ledes rent passioneret og samme ledetråd gælder for tidsskriftet, som kun udgives til medlemmer. Medlem er det muligt at blive for enhver, lige meget, hvor man har bopæl. – Årskontingentet andrager for tiden S 40,- (ca. 11 dKr.). Ved indmel-

delsen betales et engangsgebyr på 5.- S. For dette ringe kontingent leveres der 10 gange årligt ovennævnte tidsskrift uden yderligere betaling, og man kan derved også deltage i plante- og frøfordelingen. Det vil blive hilst med glæde, dersom også skandinaviske kaktusvenner ville indmelde sig, og derved støtte og fremme foreningen af steiriske kaktusvenner.

Indmeldelser og betalinger sker til formanden: Josef Vostry, Josef-Kohl-Gasse 3, A-8720 Knittelfeld, Østrig.

I »Nachrichten der steirischen Kakteenfreunde« findes der i 7. årg., nr. 8 på siderne 6-8 en udførlig artikel med titlen »Die Kakteenliebhaberei in Dänemark«.

Karl Zöpf

D-72 Tuttingen, Postfach 250, Königstr. 61
Vesttyskland Oversættelse: H. Keil.

Nyt kaktusblad

Det sker ikke ofte, der fremkommer nye tidsskrifter, der næsten udelukkende beskæftiger sig med kaktus og andre sukkulenter. Et sådant blad har imidlertid for nylig set dagens lys i England. Det drejer sig om et engelsksproget blad ved navn »Ashingtonia«, der udkommer med seks numre pr. år, og som udgives af »Holly Gate Nurseries«.

På nuværende tidspunkt er de første tre numre udsendt. Alle har været af virkelig fremragende kvalitet, både når det gælder tekst og illustrationer.

Bladet er ikke på det store antal sider, kun 12 pr. nummer, men til gengæld er pladsen godt udnyttet, så der er på trods af sideantallet alligevel virkelig mange gode oplysninger at hente i hvert eneste nummer. Som yderligere et plus for bladet kan nævnes de mange fine farvebilleder. Således er der ialt 15 illustrationer i farve og 2 udført i sort/hvid streg i hefte nr. 3. Alle billeder er i teknisk henseende i god udførelse, men først og fremmest må fremhæves deres fine botaniske stude. Der er nemlig tale om, at billederne i næsten alle tilfælde viser veludviklede planter af ka-

rakteristisk udseende, og når dertil kommer, at det i flere tilfælde drejer sig om arter, der sjældent ses illustreret, gør dette kun billedets værdi så meget større.

Alle artikler og opsatser er holdt i en kort form, og det er derfor muligt at behandle meget forskelligt stof i blot et enkelt nummer. Dette ses bl. a. af indholdsfortegnelsen for hefte 3.

Artikler:

Dekabelone (Tavaresia), Pagella archeri, Ipomea holubia, Jordvoksende bromelier, Udbredelse af Sulcorebutia.

Udover artiklerne bringes 9 små opsatser, hver omfattende en art, illustreret med et farvefoto, og med en kort tekst med oplysninger om planten og dens kultur.

Alt i alt er der tale om et godt og anbefalelsesværdigt blad, og af hensyn til de af vore medlemmer, der måtte være interesserede i et nærmere bekendtskab med bladet, skal det oplyses, at prisen er 2,5 £ pr. år, og at abonnement kan tegnes hos: Holly Gate Reference Collection, Ashington, Sussex, England.

Frans Laursen

Foto: Kjeld Christiansen

Notocactus ottonis (Lehm). Berger og nogle af dens varianter.

De fleste samlere har det vel på samme måde som jeg; nemlig således at deres samlinger består af et mere eller mindre bredt udsnit af de forskellige kaktusslægter samt eventuelt lidt »andre sukkulenter«.

I betragtning af familien cactaceae's store variationsbredde er dette også en ganske acceptabel samle metode. — Men hvorfor ikke prøve at lære en enkelt art lidt mere dybtgående at kende! Og hvorfor ikke *Notocactus ottonis*?

Det er ganske vist en såkaldt nem art, som mange erfarne samlere meget let rynker på næsen af. Men den har nu sine kvaliteter. Den vokser godt og blomstrer villigt trods ikke alt for korrekt behandling, og hvor mange af vore kaktus gør nu det i kultur! Endelig har den i kraft af sine varianter en ganske lang blomstringstid. (Hos mig fra ca. juni til oktober, dette skyldes måske for varm og/eller lysfattig overvintring?)

Det mest fascinerende ved arten er efter min mening dens variationsbredde. I min samling har jeg tolv forskellige blomsterdygtige varianter plus måske fem i frøplanter. Det kan i sagens natur ikke være de helt store forskelle, man kan finde, men de er der. En lille samling af disse planter udviser et interessant farvespektrum fra *N. o. v. ekspedition Blossfeldt's* lilla epidermis over *N. o. var. villa-velhensis's* gulliggrønne og *N. securituberculatus's* sortbrungrønne kropsfarve. Ligeledes finder vi en ganske pæn variation i tornenes længde, mængde og farve. Hvad blomsternes farve og form angår, er der ikke store forskelle, idet de med undtagelse af den endnu sjældne *N. o. v. vencluianus* (rød) alle er nogenlunde kanariegule med små udsving til det lysere og mørkere. Inden oversigtsnøglen skal det blot tilføjes, at arten let lader sig formere ved frø eller sideskud.

Hvor intet andet er nævnt, er Backebergs »Kakteen Lexikon« kilde til de nedenforstående ret så summariske beskrivelser.

x) angiver, at jeg er i besiddelse af planten.
y) angiver, at jeg ikke har været i stand til at finde planten gyldigt beskrevet i den litteratur, som jeg har haft adgang til.

Notocactus ottonis (Lehm.) Berger.

Friskgrønt plantelegeme ca. 5–11 cm Ø, ribbetal 8–12, randtorne 10–18 gullige, midtortorn 0–4 ca. 2,5 cm rødbrun, blomst 4–6 cm lang og bred kraftig gul. x)

N. o. var. albispinus: Ribbetal ca. 13, randtorne 7–9, midtortorn – 1 i nyvækst brunlig ellers hvidlig som de øvrige, blomst ca. 3 cm. x)

N. o. var. arechavaletai: Ribbetal mindre end 10, blomst indtil 8 cm Ø.

N. o. var. brasiliensis: Randtornene er mere udstående og gulbrune, midtortorn er kortere mere lige og brunlig.

N. o. v. elegans: »Mere puklet« og med større areolafstand end arten, blomsten har smallere og spidsere kronblade.

N. o. var. linkii: Større ribbeantal, randtorne 9–10 hvide senere brunspidset, midtortorne – mindre sorte senere brune, blomst ca. 5 cm Ø. x)

N. o. var. mutiflorus: Mere skarpribbet, alle torne kortere end 2 cm, blomst mindre end 2 cm.

N. o. var. paraguayensis: Har skarpkantede ribber og røde tynde udadvendte torne. x)

N. o. var. schultzei: Ribbetal mindre end 10, blomst 10 cm Ø.

N. o. var. stenogonus: Plantelegeme indtil 8 cm højt, ribbetal ca. 10, randtorne normalt 8 ca. 1 cm lange, først brunlige senere lys hornfarvede, midtortorn normalt 3½ cm lang, blomst 2,5 cm Ø.

N. o. var. tenuispinus: Tornene er lyse og børsteformede, midtortornene er af forskellig længde og mere eller mindre snoede, blomst mindre og blegere. x)

N. o. var. tortuosus: Plantelegeme mørkegrønt, midtortornene 4–6 kraftigere og mere snoede. x)

N. o. var. uruguayus: Ribbetal 11, alle torne sidder tæt ind til plantelegemet. x)

N. o. var. villa-velhensis: Plantelegeme gulliggrønt, alle torne gule og korte uden egentlig forskel på rand- og midtortorn. x)

N. o. var. vencluianus: Røde blomster. y)

N. t. var. ekspedition Blossfeldt: Plantelegeme blåliggrønt, epidermis lillagrønt, tornene ret få, ikke stor forskel i længde mellem rand og midtortorne. xy)

N. o. var. HU 30: Ligner *linkii*, meget rigblomstrende. xy)

N. glaucinus FR. xy)

N. glaucinus FR. 1376: xy)

N. glaucinus FR. 1376 a: xy)

Notocactus lativirens: Lysegrønt plantelegeme, randtorne 10 gule, midtortorne 4 rødbrune og i samme længde som randtornene. xy)

Notocactus securituberculatus: Sortbrungrønt plantelegeme, ribbetal 9, ingen forskel på rand- og midtortorne, tornene er kraftige og smukt rødbrune. xy)

Notocactus HU 11: Som ved *glaucus* ingen data. xy)

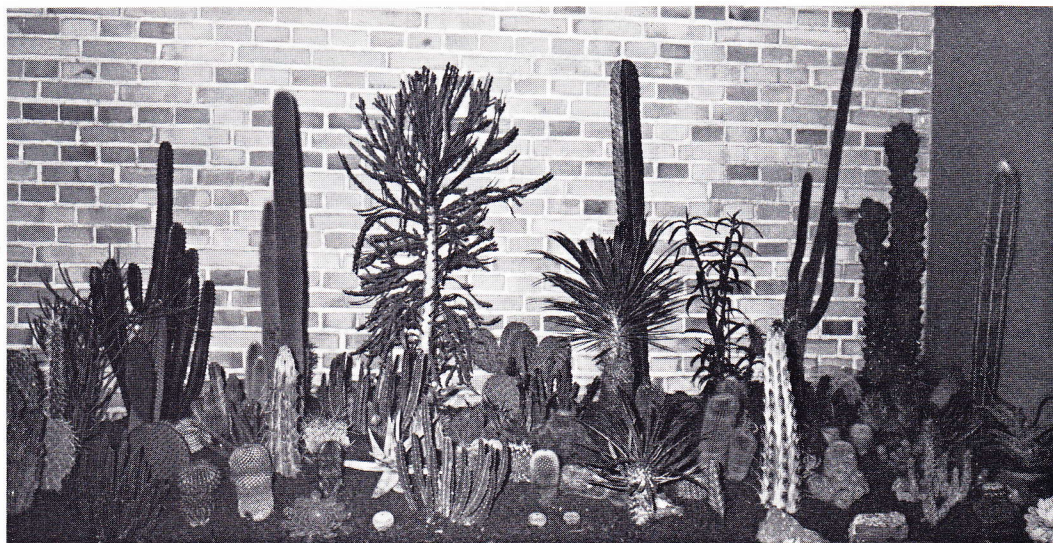
Notocactus FR. 1266 b: Ingen data. xy)

Dette var så en lille oversigt over de af mig bekendte planter. Jeg håber, dels at denne meget kortfattede nøgle kan tjene til identifikation, dels at interessen for *Notocactus ottonis* og andre arter med stor variationsbredde kan stige. (Forslag *Mammillaria rhodantha*, *Gymnocalycium bruchii* (syn. *lafaldense*).

Skulle nogle af læserne være i stand til at forsyne mig med litteratur angående de med xy) mærkede navne, ville jeg være meget taknemmelig derfor.

Peter Brandt Pedersen

Tårnbygårdsvej 20, 2770 Kastrup

I dagene 2. til 11. november deltog Sjællandskredsens under NKS i en udstilling i stadionhallen i Lyngby. Det var Lyngby Akvarieforening, som havde indbudt kredsen til at deltage i deres udstilling. Ovenstående billede viser et udsnit af Sjællandskredsens stand.

Süd - Pflanzen - Importe

D 6200 Weisbaden-Erbenheim
Rennbahnstrasse 8 - Telf. (06121) 70 06 11

Også i vinter fortsættes kaktusforsendelserne!

Vort tilbud til februar:

Vi sender i klimapakker.

Planter er efter ønske i potter.

Vi vedlægger en gave-plante svarende til 10 % af ordren.

Aktuelt:

Gymnocalycium achirasense, asterium, bi-color, chiquitanum, guanchinense, inter-textum, lagunillasense, multicolor, nigriare-olatum, pungens, schickendantzii, Wein-gartia riograndensis og Strombocact.disci-formis.

Godt nytår!

KARLHEINZ UHLIG - KAKTEEN

Lilienstr. 5 - D-7053 Rommelshausen

Buiningia sp.n. med cephalium	DM 20 - 40
Cephalocereus senilis	8 - 40
Encephalocarpus strobiliformis	6 - 12
Epithelantha micromeris v.longicaulis	4 - 6
— pachyrhiza	5 - 7
Mamillaria chionocephala	6 - 14
— eichlamii	9 - 20
— gaumeri	6 - 20
— hertrichiana	6 - 15
— humboldtii	6 - 9
— mexicana	8 - 14
— mystax	6 - 20
— napina	6 - 12
— nunezii v.solisii	6 - 16
— occidentalis 763	4 - 12
— ruestii	7 - 40
— sp.n. 761	8 - 14
— winterias	6 - 14
Thelocactus flavidispinus	4 - 12
— hexaedrophorus	8 - 16
— lloydii	7 - 16
— nidulans	10 - 25
— phymatothelos	7 - 25

Vor frøliste 1974/75 er lige udkommet.

Henvendelse kan også ske til:

Hr. H. J. Müller, Melkstedtdiek 9
D-238 Slesvig

Godt nytår!

– næste gang De kommer til

KØBENHAVN

bør De i egen interesse besøge

Thorvald Petersen's Handelsgartneri

Jagtvej 74

her finder De det største udvalg i
KAKTUS og SUKKULENTER i alle størrelser

KAKTUS

Stort udvalg
– også store og importplanter

Nyt:

Vildplanter fra Brasilien

Bent Jørgensen

Månedalen – Sandbjerg
2970 Hørsholm

KAKTUS OG SUKKULENTER SÆLGES

Gerne postordre
Skriv efter planteliste

Grundet flytning
sælges også en del af den private samling

Frans Laursen

Hjelsølle – 4160 Herlufmagle

Ing. H. van Donkelaar Werkendam / Holland

Stort sortiment
i sukkulenter og kaktus!

Skriv efter min nye frøliste
i januar 1974
og efter min planteliste
(med dansk forord!)
i marts 1974.

Alle henvendelser kan ske på dansk.

Allerede før De når Hamborg, kan De finde
vort kaktusgartneri »Klein Mexiko«. Vor
LILLE virksomhed har altid et STORT sorti-
ment af interessante planter til Dem!

De er velkommen til et besøg til enhver
tid, undtagen mandag. Grupper helst forud-
anmeldelse. – Ingen forsendelser.

OTTO POUL HELLWAG

KAKTUS GARTNERI

D. 2067 Reinfeld/Holsten
Steinfelder Heckkaten
(vejen Reinfeld – Bad Segeberg)